

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBẸ Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBẸƆ ƉÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I LE KPO WU E

WEXWLE

Ee nyi Ɖ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tɔn, bɔ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meɖesusi jije, hwɛjjɔzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi Ɖ nukumamɔ je nume kpodo wangbenu sen ɖeɖee na zɔn bɔ gbɛƆ na do tiin nyi le we nɔ ɖɔn alannuwiwa ɖee nɔ zɔn bɔ gbɛƆ nɔ fɔn gu e, lo bɔ nu taji ɖee hudo gbɛƆ Ɔ we nyi Ɖ gbɛ e me gbɛƆ le ma na nɔ mekannu Ɖo xodjɔ sin alinu kpodo nuɖiɖi lo bo na tɔn sin adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi Ɖ dandanme we e Ɖo na je hun do sen ɖee na zɔn bɔ gbɛƆ na do tiin nyi le gbɔn aɖɛɖiɖi sin alinu se na zɔn bɔ gbɛƆ ma na lin Ɖ emi Ɖo na ɖe emiɖee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi Ɖ é Ɖo dandanme bɔ e Ɖo na ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi Ɖ, Ɖo xwedowema elɔ me o weke Ɔ bi le vɔ mɔ nu je ace kpo do sisi dodo e gbɛƆ Ɖo na Ɖo e, Ɖo meɖesuncnyinyi kpodo susu e do na xɔ nu gbɛƆ e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyɔnu tɔn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bɔ ye le yalɔ akɔn bonu nukonyinyi ni tiin lo bo na Ɖo gbɛ ɖagbe zinzan gbɔn meɖesuncɔsi jije taji ze jijn ayi e Ɔ,

Ee nyi Ɖ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbɛƆ le Ɖo kpodo meɖesusijije taji kpo Ɖó alɔ Ɖo alɔme xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi Ɖ linlin Ɖokpo Ɔ ɖuɖo nu ace, sisi kpodo meɖesuncɔsi jije gbɛƆ tɔn le, we nyi nu taji ee na zɔn bɔ mi na nyi sen elɔ le e Ɔ,

GbɛƆ Ɔ sin kplekple ɖe gbeta elɔ tɔn bɔ e na Ɖo xo do ace e gbɛƆ Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeta elɔ na nyi su Ɖokpo tawun bɔ gbɛƆ le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbɛƆ le tɔn le ɖee gbeta elɔ Ɖo tame na nugbo le e ni tenkpɔn nu sisi ni tiin nu ace kpodo meɖesuncɔsi jije gbɔn nunyweyi li xo. Mɔ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tɔn gbɔn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpomɛ kpodo gbɛ Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan Ɔ kpo nukun mɔ je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖo gbeta elɔ me e kpodo tovi ɖee sin to le kpo Ɖo acekpikpa to ene Ɔ le tɔn gbɔ e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbɛƆ bi Ɖo Ɖo gbewiwa tɔn hwenu; ye Ɖo linkpɔn bɔ ayi yetɔn me kpe lo bɔ ye Ɖo na do alɔ yedee Ɖi nɔvɔnvi ɖɔhun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun Ɖo ace, su su kpo sisi ɖee kpo xo e Ɖo Ɖo gbe ta elɔ me Ɔ nyi eɖesuncɔ sin nu ma ɖe nuɖe kpo Ɖi: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbɛ e nɔ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin ɖevo see b'e nyi to metɔn le alo gbɛ Ɔ le tɔn, ɖɔkunjiɛ, lee e ji me gbɔn e kpodo nu ɖevoɖevo ne le kpan.

Mɔ Ɖokpo Ɔ, e Ɖo na kpɔn do tuto ee e ze jijn ayi Ɖo to e me e gosin e wu Ɖo toxodjɔ sin alinu, sen e ji to Ɔ jijn e kpodo sen gbɛ Ɔ tɔn ɖee Ɖo nu do to Ɔ nu e we a, Ɖó to ene Ɔ ko je eɖee si alo e kpo Ɖo mekannu, alo acekpikpa tɔn ma yi haɖéji wu a.

Gbetaken 3

GbɛƆ ƉokpoƉokpo Ɖo na mɔ gbɛ bo nɔ eɖesu si lo bo na le nyi eɖee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ do na hen mede do mekannu alo mede ɔ; mekannuninɔ kpodo mede kpo ɔ do alo le bi me ɔ sɔ de ɔ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo sɔ do na de ɔ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi we do na nyi do fi bi.

Gbetaken 7

Ace dokpo ɔ we me bi na do lo bo na nɔ nyi sen dokpo ɔ; mɔ dokpo ɔ mede na yi gbe nu walɔ e na de me kpo alo dee nyi wuɔɔzɔnume tɔn kpo e lo bo na wa gba sen e do do fi e ɔ.

Gbetaken 8

Enyi mede mɔ ɔ e yi ace e nyi etɔn bɔ sen dodo ee ɔɔ nu do to tɔn nu ɔ n'e ɔ, e hen ɔ e na yɔ hwe do to tɔn me.

Gbetaken 9

E do na ya mede sin to tɔn me alo e na wli i alo e na su i do ganme do nuɔe kpoun wu ɔ.

Gbetaken 10

E do dandanme bɔ e na se nu ee mede wa ɔ do hweɔɔɔsa do togume kpa a kweɔɔɔsa ene ɔ we do na ɔ ace e nyi etɔn le ɔ kpodo nu ɔ de na wa le ɔ kpo; mɔ dokpo ɔ fi ene ɔ we e na ɔ nu e wu e yɔ hwe ɔ ɔ de.

Gbetaken 11

1. Me e e ve nu nyanyaɔe do ɔ na to do yi tɔn yi we hwe bɔ e na ba do nu lee nu le yi gbɔn e cobo na yɔ ɔ hwenukɔn; cobonu e ka na ɔ hwe do e e ɔ, e do na n'e me e na sixu hwlenne ɔ hwenukɔn e.

2. Enyi nu e mede wa d'ayi ɔ ma nyi nu e na sa sen do me do hwe ene nu di lee sen ɔ ji to ɔ alo gbe ɔ jijɔn ɔ ɔ gbɔn ɔ a ɔ, ɔ do na sen gan tɔn ɔ.

Gbetaken 12

E do na ba do nu me di lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinkan metɔn, hennu metɔn, xɔ metɔn alo wen metɔn le ɔ ɔ. Mo dokpo ɔ e ka ɔ na do winnya me bo le kɔn wi metɔn ɔ. Ace e nyi gbeto tɔn e ɔ hwlen me do ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mede ɔ we na nɔ gbɔn bo na le ze nɔten e jlo e ɔ ɔ toɔeme.

2. Mede do jlo tɔn ɔ ɔ sixu be agban sin to ɔebu me di to tɔn me dohun. E jlo e ɔ, e sixu le le kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi do e do gbeya do nu mede we kaka bɔ ku hwɛn wan d'e me ɔ, ɔ hen ɔ ɔ na hɔn yi to ɔevome bɔ e do na yi i do fi ene.

2. Amɔ enyi e mɔ do me ɔ je senme nugbo alo e te afɔ sen e ji gbě e to le bi kplekple sɔ jujɔn ayi ɔ ji e ɔ, ɔ sɔ do ace bɔ e na yi i dandan do to ɔevome ɔ.

Gbetaken 15

1. Gbetɔ bi ɔo aɛe bo na nyi toɔe sin vi.
2. E sixu hugan meɔe bo de e sin tovikennɛ ă; mo ɔokpo ɔ é hen ɔ e na zé eɔee zé ji nu to ɔevo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo ɔo wyanwyanxwe ɔ, ye hen ɔ, ye na da yeɔee bo dè hennu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsen yetɔn ɔo na gbe nú ye ă. Aɛe ɔokpo le we ye ɔo ɔo yeɔeedida hwenu kpɔnnunɔ yetɔn alo yeɔeejodo hwenu.
2. Cobonu gbetɔ ɔe ná dà ɔe ɔ, jlo yetɔn me nu we é ɔo na nyi.
3. Hennu we nyi sosyen nú gbetɔ sin togun; lobo togun ene ɔ kpodo aɛekpikpa to ɔ tɔn kpan ka ɔo na je hun do ji tɔ.

Gbetaken 17

1. Gbetɔ bi, me e ɔo ee ɔokponɔ é alo éé ɔo gbe kplekpleɔeme e, ɔo na ɔo aɛe do nudeji.
2. Nũ é nyi éɔn ɔ meɔe sixu tafu i ɔu bo yi ɔo asi tɔn ă.

Gbetaken 18

Gbetɔ bi ɔo aɛe bo na len nu nu é jlo e kpɔn bo d'ayime lobo le sɛn nu e jlo e. Aɛe ene ɔ we zɔn bɔ tɔn le le ɔo togunme alo kwenkwenme gbɔn alɔkpa le bi me ɔi: nunyeiyi, walɔ kpo yehwe sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbetɔ bi ɔo aɛe bo na lin nú é do nuwu bo ka na ɔo xo; hũn meɔe ɔo na van nukun ɔo meɔe ă. Mo ɔokpo ɔ, me bi ɔo aɛe bo na se bo jlá nú é ɔo jije we ɔo to ɔ me kpo togudo le é kpo. E hen wlenwin ɔebu ɔ, é na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetɔ bi ɔo aɛe bo na yi kplé. Lobo na le do gbě é ma na dɔn hunnyahunnya wa ă e.
2. E sixu sɔ meɔe do gbɛdeme gannu gannu ă.

Gbetaken 21

1. Gbetɔ bi hen ɔ, é na go alɔ nu to tɔn bonu é na do yi nukɔn. Eye ɔesu hen ɔ é na nɔ nukɔn nu nuwi wa ene alo é na ɔe me bɔ é na nɔ do tɔn me.
2. Aɛe ɔokpo ɔ we me bi ɔo bo na do wa axɔsuzɔ ɔo to tɔn me.
3. Jlo to ɔ tɔn we nyi linlin dodo e ji to ɔ sin aɛekpikpa junjɔn e. Jlo ene ɔ, e na ze wema na ɔo xwiji, do sendéji bɔ ahizi na tɔn d'eme ă. Mo ɔokpo ɔ, nuwiwa ene ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema ene ɔ, e sixu nɔ yeme bo sɔ alo e le sixu sɔ ɔo togunme lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ le e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bi ɔ, togundeme we é ɔe. Ene ɔ wu o, nuɔe na do tagba n'i ɔo akwelinu, lanme na nɔ ganji k kpodo nunywe na ɔo kpo sin alinu ă; nu ene ɔ we na zɔn bɔ é na tɔn nyi. Amo kan e van we to ɔ ɔe e kpodo nuwaɔokpo e ɔo toɔeetɔe kpan sin tentin gbɔn tuto e ze ɔo te é kpo to ɔ sin ɔokun le kpo we na zɔn bɔ e na mo.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɔo na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é we é na wa; sen ɔokpo ɔ we na ɔo nu do me bi nu lobo é ka do na nɔ azɔgba ă.

2. Azɔ e mɛdɛ wa ɛ sin akwɛ wɛ na du.

3. Mɛdɛ wa nuɖɛ ɔ, ɛ na yi nuɖɛ d'ɛnu dandan. Enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hɛn hɛnnu tɔn na ɛ. E hwedo e ɔ, gbɛtɔ sin togun ɔ na gɔ alɔ nu i dɔ ali dɛvonu.

4. Gbɛtɔ bi dɔ aɛ bo na dɔ azɔjigbɛ alo ɛ hɛn ɔ ɛ na nɔ gbɛ mɔhun dɛɛ na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i emɛ.

Gbetaken 24

Gbɛtɔ bɛ dɔ aɛ bo na dɔ gbɔjɛhwɛ nu kpodo ayidɛd'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabiɖɛ wɛ ɛ dɔ na wa azɔ na. E dɔ na yi azɔgbɔjɛ hwɛhwɛ bɔ gbɔjɛ enɛ mɛ ɔ, e ka dɔ na nɔ sun akwɛ ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbɛtɔ bɛ dɔ na na dɔ nu e na zɔn bɔ ɛ na hwɛn ɛdɛɛ gan dɔ azɔnsi e; lobo na jla nunɔmɛ ɛdɛɛ tɔn kpo do hɛnnu tɔn kpan dɔ; taji ɔ, dɔ nuɖɔɖɔlinu, avɔɖɔdɔlinu xɔ e mɛ ɛ na nɔ ɛ sin alinu, azɔn gblegbɛlinu. Mɔ dɔkpo ɔ, ɛ dɔ na mɔ alɔdo dɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nunɔ hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nɔ bo mɔ nu ɔ ɛ bɛ kpan.

2. Vijiji kpo yɔkpɔvumɛ nunɔ kpo bɛ dɔ na mɔ kpatakiɖɛ. Alɔwɛlivi kpo dɔ vi e ma da asu cobo ji ɔ lɛ e bi wɛ dɔ aɛ dɔkpo ɔ dɔ xɛ nya dɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbɛtɔ bɛ d'ace nɔ wɛmakplɔnkplɔn bɔ wɛmakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwe zinzan ɔ; hun nuvɔnnu wɛ ɛ dɔ na nyi. E dɔ na dɔ kplɔn kleundɛ vɔvɔ enɛ ɔ dandanmɛ wɛ ɛ dɛ. Alɔyɛnzɔ kpo alɔnɔnɔ kpaa kpo dɔ na vun kan kpɛ to ɔ mɛ. Wɛmakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, mɛ bi nɔ wɛ ɛ dɔ na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e jɛ xa mɛ dɔkpodɔkpo gbɔn e.

2. Wɛmakplɔnkplɔn ɔ gbɛtɔ sin nukɔnyiyi wɛ ɛ na ba; bo na dɔn gbɛtɔ sin aɛ lɛ yi nukɔn bo jɛ hun dɔ yɛ ji. E dɔ ná zɔn bɔ mɔjɛmɛ kpo nuwadɔkpo kpo hwɛsɔkɛmɛ kpo ná tɛɛn zɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e dɔ bu lɛ e sín gbɛ ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nɔ gbɛ ɔ bɛ.

3. Vito, vino lɛ wɛ dɔ na dɛ nyi kplɔn e vi yetɔn lɛ na yi ɛ.

Gbetaken 27

1. Gbɛtɔ bi dɔ aɛ bo ná gɔ alɔ nu tonunywɛ lɛ bi; mɛ bi dɔ na mɔ mɔ dɔgbe e dɔ alɔyɛnmɛ bo na zan mɔ dɔkpo ɔ, ɛ na sɔ so nɔ nukɔnyiyi nunyɛ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e d'ɛ mɛ lɛ ɛ dɛ.

2. Nu e na tɔn sin nu e mɛdɛ gba tamɛ bo blo ɛ ɔ, mɛ ɔ tɔn wɛ e dɔ na nyi; b'ɛ na jɛ hun do nu tɔn ji dɔ nujinjanlinu wɛ à, wɛmawlan wlan sin alinu wɛ à, alo alɔyɛn zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbɛtɔ bɛ dɔ na ba tuto gbɔn nukɔnyiyi hɛnnu e mɛ dɛ e kpodo gbɛ ɔ bɛ kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ e xɔ e dɔ dɔ wɛma elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e mɛ gbɛtɔ dɛ e bɔ nukɔn yiyi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin mɛ ɛ ɔ, ɛ dɔ na dɔ nunɔmɛdɛ lɛ do wɔ tɔn.

2. Do aɛ e gbɛtɔ dɔ lɛ sin zinzan kpo nunɔ tɔn kpo mɛ ɔ, mɛ dɔkpodɔkpo dɔ na ba jɛ na bo na nyi sɛn e na zɔn bɔ ɛ ma na tɛ afɔ aɛ nɔzɔ tɔn tɔn lɛ kpo jlokokonunɔ tɔn tɔn lɛ ji kpo ji ɔ ɛ dɔ lee mɛsisi sin kplɔn byɔ gbɔn ɛ, tuto e ji to ɔ dɛ kpo togun bi kpaa gbɛtɔ lɛ tɔn sin nunɔmɛ byɔ gbɔn e.

3. Aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ enɛ lɛ dɔ na xwedo su kpodo linlin to ee dɔ bu lɛ tɔn.

Gbetaken 30

Yodè, kplekplèdè, gbeto godokponɔdè na yi huzu nu e ɔɔ do wema elɔ me e ɔɔ alɔ tɔn ji bo na mɔ ten bo ɔe wɔɔde alo ayide tɔn ee na zɔn bɔ e na mɔ ten bo do kpo aɔe, sisi kpodo jlokokɔnɔn ee xo e ɔɔ ɔɔ fi e bo hen gba ă.
